

KAAS & BROOD redactieadres: bethanienstraat 19''
nr 43 september 1961 amsterdam-C-.

Y. Jansen

aankomend
intellect

KAAS & BROOD
nr 43 sep 1961
uitgave van de
stud.societeit
olofspoort
redactie: sonja pos
 duco van weerlee
 fred van willigen
redactie-adres
f.van willigen
bethanienstr. 19''
amsterdam-C-

stencildruk: walibij - duivendrecht

GROET AAN DE LEZER.

Nog vrij onverwacht valt het verschijnen te melden van het drieënveertigste nummer. Breng, lezer van deze woorden, het blad tot dicht onder uw neus en snuif eens diep. Ja, u ruikt het goed, met ingang van heden verschijnt KAAS & BROOD op geparfumeerd papier, dragende de geur van rozen. Waar ons pad niet over leidde, plukten wij voor u uit het leven. Neem een mes en een gieter en doe er het uwe mee. Wij dwalen verder, de hand ophoudend voor een aalmoes kopij, een portie onversneden kritiek en een bofreltje.

U, van wie reeds op de omslag sprake was, u, aankomend intellect, met uw bolle wangen, die de hoogconjunctuur aan uw gezichten metselde, waar zo weinig tranen nog over gelopen hebben, welke, tenslotte, verwelken zullen boven de dampen der academische eettafel, u vragen wij om aflossing. Want wat sommige boze tongen beweren is juist. Wij zijn een redactie van Tachtigers, wij bezetten reeds eenen-tachtig jaren onze post. Maar nu wordt het ons te machtig, wij zijn niet langer in staat de stem der schoonheid te doen horen in een aera van motorisch geweld. Wij zijn moe. Daarover in een volgend nummer.

Omdat het lettertype wegens personeelsverloop bij de Walibij groter is geworden, behoeft er minder geschreven te worden. Wij hopen de verschijningsfrequentie van dit blad in de naaste toekomst te kunnen verhogen.

In het volgende nummer zullen wij de geschriften der kennismakers behandelen.

in beelden en bomen verdicht
zich de ruimte, struiken tjilpen
en kinderen doen wat hier mag:
hollen over gras, klauteren
over gegoten brons, slaand elkaar
nog niet bewust van eigen schaduw
likkend aan hun hielen

imbecielen, groter en ongeordend
bouwen onrechtmatig hun droom
verder uit, belachelijk
en irritant ronddravend
achter veel te kleine poppewagens,
opbotsend tegen een man
met een stok

en rondom onder ons
dragen wriemelende mieren
hun duidelijk gelijke poppen
naar links
en naar rechts.

s.p.

Voor en na het scheren.

-Toen ik eenentwintig was, (hoe wist hij verdomme mijn leeftijd), ontmoette ik een meisje ...

Hij maakte zijn zin niet af. We trok hij aan zijn sigaar/en dat is eigenlijk even bedenkelijk.

-Het ging in die tijd allemaal wat langzamer. Een meisje maakte indruk op je: een enkel gebaar, een lachje; dat was alles waar je het voorlopig mee kon doen. En dagen na zo'n feestje werd er veel gesmoesd, geïnformeerd. Mijn meisje had geen vaste vriend. Ze kwam wel vaak op feestjes en ging met verschillende jongens uit. Ze was mooi, ik was niet de enige die dat vond. Dat is voor mij altijd een onmisbare stimulans geweest. (Hij keek mij recht aan.) Anderen konden het object van mijn ambities pas werkelijk begerenswaardig maken. Hij zat kolossaal in een stoel, "zijn" stoel natuurlijk, in een grijs kostuum van enorme afmetingen. Ik wist dat hij een bijzonder geslaagde carrière had gemaakt, maar wetenschappelijk nooit voor vol zou worden aangezien, aangezien zijn carrière buiten de universiteit om was gegaan. Daar moest zijn zwakke plek zitten. Zijn brilleglazen flonkerden als hij me aankeek. Met een gebaar van zijn pink kon hij me imponeren.

-Misschien is het gebrek aan zelfvertrouwen, misschien ook zou je kunstenaar moeten zijn, vervolgde hij glimlachend. Hij verwachtte geen opmerking van mij. (Certes, la liberté, comme définition de l'homme ne dépend pas d'autrui...).

-Het meisje, waar ik over sprak, was kunstzinnig. Haar vader was kunstschilder, jong gestorven. Ze had veel gereisd, ze maakte een soort gobelins met vreemde voorstellingen in merkwaardige tinten. Ik had het tamelijk druk. Overdag mijn baan en 's avonds studeerde ik. Een paar keer ging ik met haar uit. Wat anderen konden, kon ik ook. Ze was een heel nieuw element in mijn tamelijk saaie leven. Tenminste, ik zag in dat mijnleven tot dan toe, wel tamelijk vervelend was. Ze was een van die merkwaardige vrouwen, die door hun aanwezigheid alleen de sfeer in een kamer kunnen veranderen. Ik ging steeds meer van haar houden en

zij leek ook wel op mij gesteld, hoewel ik niet begreep wat ze in een kleurloze figuur als mij zag.

Hij wil ergens naar toe, dacht ik, waarom vertelt hij me dit allemaal? Hij zal toch niet op een Ernstig Gesprek zitten aan te sturen?

-Toch, na het aanvankelijk succes, bleek er niet veel opschiet in de verhouding te zitten. Ze zei nooit tegen me, dat ze van me hield. We vrijden wel wat, maar ze verloor nooit haar hoofd. Met andere jongens was ze ook nooit verder gekomen, wist ik. Soms leek ze er zelf geprimeerd om.

"Maar hou je dan niet van me?" vroeg ik.

"Ik weet het niet, ik weet het nog niet."

"Maar ik ben toch ook niet onverschillig?"

"Nee, ik vind je aardig. Natuurlijk vind ik je aardig, maar..."

"Zoals je je moeder aardig vindt."

"Nee, natuurlijk niet. Dan zou ik toch niet zo tegen de zijn. Maar ik vind wel meer jongens aardig."

Ik bleef een beetje bokkig voor me uit zitten staren en ze sloeg even haar arm om me heen, liet hem, als was hij krachteloos, weer van me af glijden en zei:

"Ik weet het niet. Misschien is er wel iets mis met me. Ik ben eigenlijk nog nooit echt verliefd geweest. Soms denk ik het en dan probeer ik het, maar ik geloof niet, dat ik het kan."

"Wat kan ik doen," dacht ik, maar ik wist het niet en ik bracht haar zwijgend naar huis. Ze leek me droevig aan en ik omhelsde haar. "Wat ons rest is tederheid," dacht ik, "een bovenmenselijke tederheid."

De deur ging open en zijn vrouw kwam binnen. Zij is nog een charmante vrouw. In het algemeen is het heel onverstandig van meisjes om samen met hun moeder op stap te gaan. Zo iets als een reclametekst: Voor en na het scheren. Zij ging

even op de leuning van zijn stoel zitten streek over zijn haar. Hij heeft hetzelfde witte golvende haar als mijn vader. "Carol bergt nog even wat op, maar ze komt zo," zei ze. Toen ging ze de kamer weer uit.

Ik keek naar zijn mond, benieuwd hoe hij zijn verhaal zou vervolgen. Ik was geboeid en ik wist nu waarom. -Ik ben een ernstig man. In die tijd werkte ik hard aan mijn toekomst. Ik kon voor mijn werkgever uitgezonden worden naar Spanje. Een ander kon mijn plaats innemen, ik kon ook niet gaan. Wat veroorloofde ik me eigenlijk zoveel tijd te schenken aan hartsaanlegenheden. Ik ben meer het type zakenman, dat uit het oogpunt van efficiency trouwt met zijn secretaresse. Maar ik kon niet meer van haar los. Ik probeerde het. Een aantal weken zag ik haar niet. Ik hoopte dat ze me zou missen en contact met me zou zoeken. Het was een dwaze gedachte, maar dat zag ik toen niet in. Om haar jaloeers te maken ging ik een paar keer met andere meisjes uit, maar het verveelde me en ik werd er de dupe van. Twee dagen voor mijn vertrek naar Spanje hield ik het niet meer uit. Begrijp wat het is: ik hield van haar, ontzettend veel, en zij niet van mij. Ik moest iets doen met haar, haar veranderen, verliefd maken. Maar ik kreeg de kans niet, ze was er niet, ze was lucht, ongrijpbaar, Niets uit te maken. Ik belde haar op, maar ik kreeg geen gehoor. ik ging langs haar huis, maar er was niemand thuis. Ik schreef haar een brief, dat ik over twee dagen zou vertrekken en dat ik van haar hield, zo wanhopig en eerlijk van haar hield als geen ander ooit van haar zou kunnen houden en dat ik haar nodig had en dat zij mij net zo nodig had. Ik vertrok twee dagen later, zonder iets van haar gehoord te hebben.

Er was weer een pauze in zijn verhaal, maar er gebeurde niets dat de moeite van het vertellen waard is. Ik realiseerde me, dat hij wel veel praatte. Nog steeds imponeerde hij, althans hij zou nog kunnen imponeren als hij dat wilde: mij bij mijn nekvel grijpen en op straat smijten "jij met die verwaten intellectuele grijns op je smoel."

-Toen ik een half jaar later terug kwam, hoorde ik dat zij ongeveer dezelfde tijd al in het buitenland was, voor een jaar bij kennissen van haar ouders in Frankrijk.

Hij sufte weg in zijn stoel. Ik staarde naar zijn grijze costuum, waarin een lichte beweging te zien was, zijn ademhaling. Toen werd alles ineens anders.

Carol kwam binnen met koffie, Ik zag dat hij haar verliefd aankeek. Haar moeder ging ook zitten. Carol schonk koffie in. Ze beweegt zich goed, dacht ik. Iemand had eens gezegd: "Carol is net een mooie vaas."

Ze reikte mij een kopje aan - de brilleglazen van haar vader flonkerden - en ze deed dat zo mooi, dat ik me haar tegenspeler voelde in een ballet.

Om hem te troosten zei ik - tenslotte had ik er bijzonder lekker gegeten - "En hoe is het afgelopen?"

Hij keek naar zijn vrouw - hij stond niet op om haar te strelen, eigenlijk was hij ook wel corpulent - en zei: "We zijn heel gelukkig geworden."

Zijn vrouw zei niets, ze was alleen aanwezig.

Carol liet me uit. We hadden nog een goede borrel gedronken. Wij streelden elkaar met een haast bovenmenselijke tederheid.

E.v.d.R.

De kus.

Een zwijgen toegespitst op twee pupillen breekt af op liefde omdat deze tederheid te pijnlijk - één ademhaling tijd een te geconcentreerde vorm van leven is.

D.v.W.

De diepzeekwal van Robert Bresson.

Ik stel me voor hoe Robert Bresson, vermoeid door het besef van zijn kunstenaarschap sinds de film een kunst is geworden, met honger op zijn bed lag en overwoog: Het moet er voor de donder weer eens van komen.

Dit overdenkend gleed zijn hand in zijn broek - kunstenaars die zich concentreren masturberen fervent - en ineens had hij het: het probleem! Hij had eens in de metro gestaan, toen hij een hand voelde, die in zijn broekzak gleed. Hij wilde juist gaan giechelen toen de hand zich terugtrok en daarmee tevens de portemonnee van Robert Bresson. Nu hij het probleem had, liet hij het zich niet meer ontglippen, hij concentreerde zich wel een hele avond.

Zo komt het dat in de Uitkijk, de nieuwe film van Robert Bresson: "Pickpocket" avond aan avond een beluste schare de eerste beginselen van de zakkenrollerij uit de portefeuilles doet. Als U er naar toe gaat, bent U zeker van een verpeste avond. Niet alleen zijn de vertoonde trucjes te gevaarlijk om toe te passen op iemand die Uw vriend niet is, maar ze zijn ook een gering onderdeel van wat mag gelden als een schoolvoorbeeld van een pretentieuze draak. Het wazige, hoewel natuurlijk vele malen bekroonde, voorfilmpje, vermag met zijn tere zonsondergang niet U na afloop het gevoel te ontnemen, dat men U van de hoeveelheid centjes, die het bioscoopkaartje kostte, gerold heeft. Dat er niet geacteerd wordt, heeft men willen verontschuldigen door te zeggen dat de acteurs zo weinig mogelijk van hun emoties wilden laten blijken. Mijn melkboer heeft sinds kort zijn assortiment in die mate uitgebreid, dat ik hem haast moet smeken om een eenvoudig flesje melk. De beelden zijn zo donker en het tempo zo laag mogelijk gehouden, omdat een probleemfilm te deksel geen pretje mag worden. Voor wat betreft het verhaal moet Bresson erop gespeculeerd hebben, dat niemand tegenwoordig meer (in Prisma-uitgave nog altijd twee kloeke delen)
(vervolg op pag.11)

er was een paard
zijn hals om houvast
aan te vinden
aan de overkant
van de weg

's morgens, 's middags
's avonds: dat paard
bruin in zijn wei
bewegend zijn kop
op en neer
af en toe een stap

de anderen praatten,
ik deed mijn binnenste
ogen dicht
en stond dadelijk
onder zijn kop

ik sprak met mijn binnenste
stem en hij keek
naar me,
naar de binnenkant
van mijn rug

en ik las in de glans
van zijn huid:
je weet het
het is
een kwestie van tijd.

Sonja Pos

(vervolg van pag.9)

Schuld en Boete leest. Kijk maar:

Een moeilijke jongeman met hongerogen meent dat sommige mensen dingen mogen die andere niet toegestaan zijn. Hij b.v. gaat zakkenrollen. Zijn onnaards lieve moeder heeft veel verdriet om hem en het loopt slecht met haar af. Een engelachtig lief meisje, wordt het object van de liefde van de hoofdpersoon, zowel als van die van diens vriend, een sympatieke maar wat minder moeilijke jongen. Doenja en Sonja (want het meisje pleegt alleen op het gebied van de seksualiteit een misstap; maar daar zal ze wel een nobele reden voor gehad hebben) zijn dus samengetrokken. Tenslotte is er nog een politieambtenaar, die zich volledig gedraagt zoals Dostojewski dat bijna honderd jaar geleden aan Porfirii Petrowitsj voorschreef. Met een van de laatste golven van de Nouvelle Vague is een pretentieuze kwal aangespoeld. Slechts wie misselijk wil worden kijke naar deze uiteengespatte opgeblazen diepzeedraak. Voor de toekomst wens ik de uitkijk op het strand meer inzicht.

E.v.d.R.

Eén leven hebben wij gemeen,
een tweede. dat ik welbewust (en
zeer beslist in wrok) verliet
dat mateloos verkramp't verdriet
bedreigt mij in mijn rust.

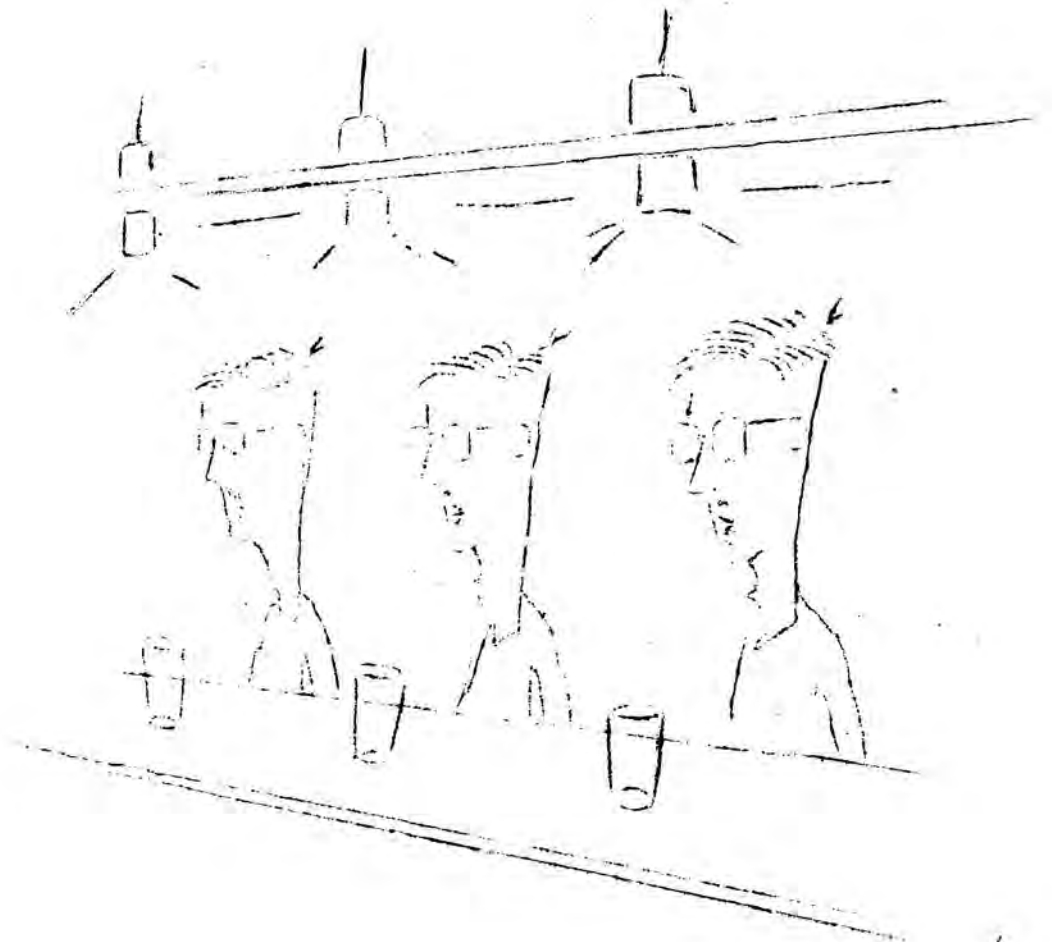
Wellicht dat jij, me eens bevrijdt
van deze grijze klanne lust,
die vrouw, dat kind en heel misschien
die boos zingende vliegmachien
- mijn arsenaal van bitterheid -

H.v.d.S.

Het sociëteitsleven in nieuwe banen.

Je zou niet vreemd opkijken wanneer er plotseling omgeroepen zou worden, dat de stoptrein naar Rotterdam met tien minuten vertraging aan de buitenzijde van het tweede perron zal binnenkomen. De houten banken langs de muur. De hygiënisch wit gekalkte muren, de zakelijke ventilator, het roezemoezende publiek, klaar om bij de eerste nasale luidsprekerklank de wachtkamer massaal te verlaten. Aardig gebaar van de directie, die sfeervolle oudhollandse wiellampen aan de zoldering, denk je dan. En je laat je blik eens gaan over de nijvere restauratiebeambten, die zich uitputten in verontschuldigen voor het ontbreken van een doodgewoon glaasje pils uit het vat, een stukje kaas, een glaasje ordinaire landwijn. Terwijl de laatste trein nog lang niet vertrokken is, moeten wij, wachtende reizigers, dit comfort ontberen.

Laatst kreeg ik een visioen. Starend naar het metershoge witte muurvlak, klonk mij plotseling bazuingeschal in de oren. Cherubijntjes met trompetten en veelkleurige linten verschenen aan mijn oog. Zij drapeeren de wand met hun barokke vrolijkheid. En zie, plotseling verscheen Dionysos, omgeven door satyrs en nymfen, allemaal onder luid gezang en alcoholische uitbundigheid. Maar even plotseling werd het stil. Verschrikt rees de godheid uit zijn wijnomrankte draagstoel op. Iedereen bloosde en zweeg. Niet minder dan Johannes Calvijn riep de uitgelaten stoet een krachtig halt toe. Toen nam het mythologische gezelschap de vlucht. De satyrs lieten Dionysos' draagstoel pardoos op de grond vallen, zodat de Gezegende zich lelijk bezeerde. Maar hij bedacht zich niet lang en rende zijn companen achterna. De cherubijntjes wezen hem de

mf

....in nieuwe banen....

weg. Johannes Calvijn draaide zich om, zodat ik hem in het gezicht kon zien. Hij glimlachte flauwtjes, zoals mensen, die een ernstig standje uitdelen, wel kunnen doen. Toen stootte er iemand tegen mijn stoel en het visioen was voorbij. De muur was weer even kaal als voorheen.

Ik wachtte lang of de godheid terug zou keren. Bij het eerste morgenlicht keerde ik onverrichter zake terug naarhuis. Een bescheiden moraal: zet de mensen in een barok kader van slingers en drankjes, en cultiveer hun uitgelatenheid tot in het dionysische.

Niet een sombere moralist in de ruimte, maar overeenstemming tussen het aantal mensen en de ruimte, waarin zij samen zijn. De eerste aanslag op ons ruimtelijk beleven is onder-tussen reeds gepleegd. Boven de bar hangt een horizontaal vlak, waarin kachelpijpjes zijn gestoken. Uit die pijpjes komt licht. Een plan om ook pijpjes aan te brengen, waar whisky-soda en wodka uitkomt, is in voorbereiding. Laten wij de blik strak op de toekomst gericht houden, geëerde sociëteitsgangers!

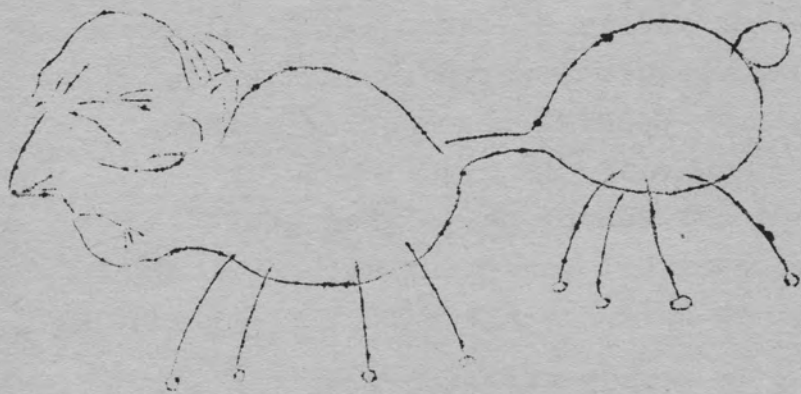
F.

Ik voel me duizend maal
machtiger dan Hitler,
want zonder Gestapo of
Oberortsgruppenführer en -führerinnen
en zonder al te veel bloedvergieten
keerde je
heim ins Reich.

mr.

ik dacht dat ik de wereld kon bereiken
door op een niet nader te leven ogenblik
los te laten, in vrije val
langs de achterkant van het leven
langs de binnenwand der moraal
de liefde langs, korter
dan het opgerichte firmament van woorden,
en alles langs, waar ik de waarheid,
anker van de tijd, verwacht had
als de taal der werkelijkheid.

de haastende wolken schikken het licht met losse hand
het enige dat ik wil weten is dat ik zie
dat in mij de spaarzame zon en de plassen
trillen in de wind, in mij
een zijpad der schepping toegang geeft
op het zien en het leven van dit,
de haastende wolken schikken het licht met losse hand
en dat ik de mensen vergeten kon,
vreemder dan het land der rivieren
hun taal van wensen, elke huid
de korst van een eigen heelal

h/f

brandenburger tor.